

MESLEK YÜKSEKOKULLARINDAKİ UYGULAMA DERSLERİNİN YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ

OPINIONS OF TEACHERS ON THE QUALIFICATION OF APPLICATION COURSES IN VOCATIONAL SCHOOLS

Deniz AKALIN¹

Özet

Bu araştırma Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı merkez ve ilçelerde bulunan meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanları üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonuçları SPSS 22.0 paket programında analiz edilerek değerlendirilmiştir. Genel olarak ölçek sorularına verilen cevaplarda öğretim elemanlarının uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Öğretim elemanları uygulama dersleri için Kahramanmaraş ilinin yeterli olduğunu fakat yüksekokullar ile ilgili sektör arasındaki iletişimin olmamasından dolayı uygulama derslerini yapacak kurum veya kuruluş bulamadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretim elemanları meslek yüksekokullarının uygulama dersi için laboratuvar ve atölyelerin yeterli olduğunu fakat atölye ve laboratuvarlardaki araç gerecin teknoloji ile uyumlu olmadığını düşünmüşlerdir. Meslek yüksekokullardaki öğretim elemanı sayısının yeterli olduğunu fakat niteliksel olarak öğretim elemanlarının yetersiz olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretim elemanları, ülkemizde mesleki eğitimden sorumlu olan kurumların mesleki eğitime gereken önemi vermediklerini kurumların bu konuda yetersiz olduklarını düşünmüşlerdir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksek Okulu, Mesleki Uygulama Dersleri, Yeterlilik, Öğretim Elemanı

Abstract

This research was carried out on faculty members working in vocational schools in the center and districts of Kahramanmaraş Sütçü İmam University. 5-point Likert-type questionnaires, which were created by using similar scales used in previous scientific research, were asked to the instructors working in vocational schools affiliated to Kahramanmaraş Sütçü İmam University. In the questionnaire, it was tried to measure the views and thoughts of the

¹ Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yozgat, denizakalin@bozok.edu.tr

instructors working in vocational schools about the practical courses. The survey consists of two parts. The first part consists of questions containing demographic information. The second part consists of 5-point likert type questions. The results of the research were analyzed and evaluated in the SPSS 22.0 package program. In general, in the answers given to the scale questions, it was seen that the views of the instructors about the adequacy of the practice courses were positive. Instructors stated that Kahramanmaraş province is sufficient for practice courses, but they could not find an institution or organization to conduct practice courses due to the lack of communication between the colleges and the related sector. Instructors thought that laboratories and workshops were sufficient for the practical course of vocational schools, but the equipment in the workshops and laboratories was not compatible with technology. They stated that the number of instructors in vocational schools is sufficient, but they are insufficient in terms of quality. In addition, the lecturers thought that the institutions responsible for vocational education in our country did not give the necessary importance to vocational education and that the institutions were insufficient in this regard..

Key Words: Vocational Schools, Professional Practice Courses, Qualifications, Teaching Staff

Giriş

Günümüzde ekonomik ve teknolojik olarak küreselleşen dünyada sanayi ve teknoloji alanındaki gelişmeler çok hızlı bir şekilde yaşanmaktadır. Sanayi ve teknoloji alanındaki bu hızlı gelişmeler toplumların yaşamlarını ve ihtiyaçlarını da değiştirmiştir. İnsanların değişen yaşamları ve ihtiyaçları doğrultusunda yeni teknolojik ürünler ortaya çıkmıştır. Dünyada yaşanan bu teknolojik gelişmeler üretim tekniklerini de değiştirerek kendisine yeni üretim teknikleri ortaya çıkarmıştır. Yeni üretim teknikleri yeni meslekler ortaya çıkarmıştır. Yeni meslekler de yetişmiş nitelikli insan gücünü zorunlu kılmaya başlamıştır. Teknolojiye ulaşmak ve teknolojiyi takip edebilmek için nitelikli insan gücüne ihtiyaç vardır. Bu da verilen eğitimin niteliğinden geçmektedir. Teknolojiden yararlanabilmenin yolu öncelikli olarak teknolojiyi üretebilen ve kullanabilen nitelikli insanlar yetiştirmektir. Sanayi ve teknolojik alanda gelişmeyi hedefleyen toplumlar nitelik ve nicelik yönden ihtiyaç duydukları insan gücünü yetiştirmek için eğitim sistemlerini sanayi ve teknolojik alanda ortaya çıkan yeniliklere göre düzenleyerek çağa uygun hale getirmişler (Demirtaş ve Küçük, 2008). Ülkelerin ekonomik olarak gelişmesi ve toplumsal kalkınmayı sağlayabilmesi için günün şartlarına uygun gerekli olan nitelikli bir eğitimi almış insan gücüne ihtiyaç vardır (Sağlam, 2011). Günümüzde bir ülkenin zenginliği ve gücü sanayi ve teknolojik alanda gelişmişliğine

bağlıdır. ülkelerin ekonomilerinin dünyada sahip olduğu konum sanayi ve teknolojisinin topluma sunmuş olduğu ürün ve hizmetlerin kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Bu ürünlerin ve sunulan hizmetlerin kalitesi ise üretimi gerçekleştiren ve hizmeti sunan insan gücünün nitelikli yetiştirilmesine bağlıdır (Anapa, 2008). Günümüzde toplumların ihtiyaç duyduğu insan gücünü yetiştirmede almış oldukları eğitimin niteliği önemli bir husus olarak ortaya çıkmıştır. Sanayi ve teknolojinin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücü yetiştirmede verilecek eğitimin hem toplumsal kalkınmaya hem de bireyin bir meslek edinmesine yardımcı olacak şekilde güncellemesinin yapılması gerekmektedir. Sanayi ve teknolojinin ihtiyaç duyduğu yetişmiş insan gücüne duyulan ihtiyaç mesleki ve teknik eğitimin insan ve toplum hayatında ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu bir kez daha ortaya çıkarmıştır. (Kazu ve Demirli, 2002). Mesleki ve teknik eğitim bir toplum için çağdaşlaşmanın gereğidir. Çünkü ekonomideki küreselleşme mesleki ve teknik eğitime yeni bir boyut kazandırmıştır. Çağdaş ülkeler küresel ekonomiye ,sanayi ve teknolojik alandaki gelişmelere göre mesleki ve teknik eğitimlerini yeniden yapılandırmışlardır (Sert, 2007). Günümüzde bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler ülkeler arası rekabeti ortaya çıkarmıştır. Bu rekabet ortamında ayakta kalabilmek için yeni teknolojiler üretmek ve bunları kullanabilmek için kalifiye elemanların yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu hususta mesleki ve teknik eğitim kritik bir öneme sahiptir (Özünü 2011). Daha güçlü ve kaliteli mesleki eğitim için işgücü becerilerini daha iyi kullanan kalifiye elemanlara yeni iş modellerine ihtiyaç vardır. Bu durum işverenlerin mesleki eğitim ve becerilerin geliştirilmesine daha anlamlı bir şekilde katılmasını gerektirecektir. Bu alanlarda harekete geçilmeden ekonomimiz küresel sahnede başarılı bir şekilde rekabet edebilecek donanıma sahip olmayacaktır (Clifton, Thompson, & Thorley, 2014) Bir ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmasının niteliğini belirleyen temel unsur o ülkenin mesleki ve teknik eğitime verdiği önem ve sanayi ve teknoloji alanında ihtiyaç duyulan kalifiyeli insan gücüdür (Özsoy, 2007).

Mesleki eğitim bireye bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeteneklerini kazandırmak amacıyla bireyin yeteneklerini geliştirme sürecidir (Tufan, Mızrak Çelik, 2009). Mesleki ve teknik eğitim meslek ve eğitimin bir araya getirilerek bütünleştirildiği bir eğitim sürecidir. Mesleki ve teknik eğitim toplumla iç içe, istihdama dayalı ,teorik ile pratiğin ,iş ile eğitimin bir arada verildiği bir süreçtir (Dursun, 2008). Mesleki eğitim akademik bilgiye,üst düzey muhakeme ve problem çözme becerilerine,çalışma tutumlarına, genel istihdam edilebilirlik becerilerine katkıda bulunan yetkinliğe dayalı uygulamalı öğrenmeyi içerir (Moodie, (2002). Mesleki eğitim ve öğretim, insanlara gerekli olan bilgi, beceri ve

yeterlilikleri sağlamayı amaçlayan az ya da çok organize ya da yapılandırılmış tüm faaliyetleri içerir (Descy, P., & Tessaring,2001) Bugün mesleki ve teknik eğitime gereken önemi veren, eğitim politikalarını mesleki eğitime göre şekillendiren ülkelerin hepsi gelişmiş olan ülkelerdir. Bu ülkeler ekonomik alanda güçlü olmalarını mesleki ve teknik eğitime verdikleri öneme borçludurlar. Fakat mesleki ve teknik eğitime yeteri kadar önem vermeyen ülkelerin geri kaldıkları görülmektedir (Demirtaş ve Küçük, 2008). Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim hem nitelik hem de nicelik olarak yeterli düzeye ulaşmamıştır. Ülkemizin nitelikli iş gücüne duyduğu ihtiyaç had safhaya ulaşmıştır. Ülkemizin sanayi ve teknoloji alanında rekabet edebilmesi için gelişmiş mesleki ve teknik liselere ve meslek yüksekokullarına ihtiyaç vardır (Eryıldırım, 2008). Sanayinin ihtiyaç duyduğu kalifiye elemanların yetiştirildiği tek kaynak meslek liseleri ve meslek yüksekokullarıdır (Vurgun, 2008). Meslek Yüksekokulu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 3. maddesinde Belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, önlisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumudur. Meslek yüksekokulları işgücü piyasaları ile koordineli olarak onların ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli mesleklere yönelik geniş bilgi ve teori çerçevesinde uygulama becerisi kazandıran eğitim kurumlarıdır (Maryanti,&Nandiyanto,2021). Meslek yüksekokulları, seçilen çalışma programına uygun olarak belirli kariyer odaklı öğrenme programları sunarak çalışmaya hazır insan kaynağı yetiştirmeyi amaçlar (Handayani, Maulida, Sugiyanta,2020). Ülkemizde mesleki eğitimin özellikle meslek yüksekokullarının geliştirilmesi konusunda gelişmiş ülkelere paralel olarak gelişme görülmemiştir (Kayır ve Kılıç, 2008). Ülkemizde meslek yüksekokulları yeterli teknik altyapıya sahip olmayan binalarda, yeterli nitelikte ve nicelikte öğretim elemanı olmayan programların açıldığı, bölgesindeki iş gücü analizi yapılmadan kurulan, mesleki eğitim sorununda ara eleman ihtiyacını hem nitelik hem de nicelik yönüyle karşılayamayan kurumlar olarak kurulmuşlardır (Kayır ve Kılıç 2008). Bu araştırmanın amacı meslek yüksekokullarındaki mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili meslek yüksekokullarında görevli öğretim elemanlarının görüş ve düşüncelerini alarak değerlendirmek, bu doğrultuda da mesleki uygulama derslerinin güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmektir. Bu doğrultuda mesleki uygulama derslerinin güçlü yönlerinin korunması, zayıf yönlerinin ise desteklenerek güçlendirilmesine yönelik tedbirler almak; ayrıca bu tedbirlerin neler olabileceğiyle ilgili çözüm yolları aramak ve bulunan çözüm yollarını da hayata geçirmeye çalışmaktır.

Araştırma Modeli

Araştırmada bilimsel araştırma türlerinden betimsel genel tarama modeline bağlı kesit alma yöntemi kullanılmıştır. Betimsel model Belirlenen konudaki mevcut durumları araştırarak sonuca ulaşmayı hedefleyen türdür (Karasar,2012) Tarama modeli ise genellikle geniş bir kitleden araştırmacı tarafından belirlenen cevap seçenekleri kullanılarak bilgi toplanır (Büyüköztürk,2017). Genel Tarama Modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek veya örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Gökdoğan ve Sarıgöz, 2012). Kesit alma yöntemi bir evreni temsil ettiği kabul edilen, birbirinden ayrı gruplar üzerinde ve bir anda yapılacak gözlemlerle belirlenmeye çalışılır. Sonuçların evreni yansıttığı varsayılır. (Karasar,2012)

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Araştırmada basit tesadüfi örneklem türü kullanılmıştır. Örneklem, belli şartlara göre belirli bir evrenden seçilmiş kümeler üzerinde araştırma yapılarak sonuçlar elde edilmeye çalışılan ve elde edilen sonuçların ilgili evreni temsil ettiği düşünülerek evrenle ilgili genellemelere ulaşılan yöntemdir (Karasar, 2005). Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini de Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı merkez ve ilçelerde görev yapan basit tesadüfi örnekleme ile seçilen 127 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanmasında araştırılan konuyla ilgili benzer çalışmaların araştırma yöntemlerinde kullandıkları ölçekler incelenmiştir. Gökdoğan ve Sarıgöz (2012) ‘ün“Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Mesleki Uygulama Dersi ile ilgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi” ve Yardımcıoğlu ve Büyükşalvarcı (2007)’nın “Muhasebe Eğitiminde Meslek Yüksekokullarının Yeterliliği ve Tercih Edilme Sebepleri: Selçuk Üniversitesinde Bir Uygulama” adlı bilimsel çalışmalarında kullanılan ölçekler incelenmiş bu doğrultuda araştırılmak istenen konuyu kapsayacak şekilde anket geliştirilmiştir. Geliştirme aşamasında araştırmada kullanılacak ölçeğin güvenilirliği ve geçerliğini test etmek için ölçek 75 öğretim elemanına uygulanmış ve uygulamadaki hatalar düzeltilerek araştırma ölçeği oluşturulmuştur. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesine bağlı meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarına daha önceki bilimsel araştırmalarda kullanılmış benzer ölçeklerden

yararlanılarak oluşturulmuş 5'li likert tipi anket soruları yöneltilmiştir. Ankette meslek yüksekokullarda görev yapan öğretim elemanlarının uygulama dersleri ile ilgili görüş ve düşünceleri ölçülmeye çalışılmıştır. Anket iki kısımdan oluşmuştur. Birinci kısım demografik bilgileri içeren sorulardan oluşmaktadır. İkinci kısım ise 5'li likert tipi sorulardan oluşmaktadır.

Verilerin Toplaması ve Analizi

Öncelikle araştırma konusuyla ilgili geçerliği ve güvenilirliği test edilmek üzere oluşturulan 5'li likert Tipi ölçek 75 katılımcıya uygulanarak ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Yapılan uygulama sonucunda, incelenen iki faktörün toplam Cronbach'ın Alfa güvenilirlik katsayısı **0,932**, bulunmuştur. Bütün madde varyanslarının eşit olduğu varsayımına göre hesaplanan Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı , **935** bulunmuştur.

Tablo 1. Güvenilirlik İstatistikleri Sonucu

Cronbach's Alpha Güvenilirlik katsayısı	Varyansların eşit olduğu varsayımına göre cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı	Madde sayısı
,932	,935	25

Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı $0.00 \leq \alpha < 0.40$ güvenilir değil, $0.40 \leq \alpha < 0.60$ düşük derecede güvenilir, $0.60 \leq \alpha < 0.90$ oldukça güvenilir, $0.90 \leq \alpha < 1.00$ yüksek derecede güvenilir (Can, 2013, 343). Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısının **0,932** bulunması araştırmada kullanacağımız ölçeğin duyarlılığının, tutarlılığının ve kararlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. Hazırlanan ölçeğin duyarlı olması ölçek soruların ölçülen konuyu yeteri kadar ölçebilecek soruya sahip olduğunu göstermektedir. Hazırlanan ölçeğin tutarlı olması , ölçek sorularının birbiriyle uyumlu olduğunu göstermektedir. Hazırlanan ölçeğin kararlılığı ise sorulan soruların katılımcılar tarafından anlaşıldığının göstergesidir. Araştırmada kullanılan ölçek 02.01.2015-15.04.2015 tarihleri arasında 127 öğretim elemanı tarafından doldurulmuş ve elde edilen veriler yüksek lisans bitirme tezinde kullanılmıştır. Araştırmaya sonucunda elde edilen veriler SPSS 22.0 istatistik paket programı ile analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler normal dağılım gösterdiği için

parametrik testler kullanılmıştır. İki değişkenli sorularda t testi ve ikiden fazla değişkenli sorularda tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Varyans analizi sonucunda ortaya çıkan farkın kaynağını tespit etmek amacıyla ileri istatistik tekniği olarak tukey testi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi **0,05** olarak alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablo halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir

Tablo 2. Cinsiyete göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ortalama, standart sapma ve p değeri

Önermeler	Cinsiyet	Ortalama	Standart sapma	Anlamlılık p değeri
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	Kadın	3,4146	1,13964	,035
	Erkek	3,8721	1,12508	,037
Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	Kadın	3,0244	1,12889	,007
	Erkek	3,6047	1,09844	,008
Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir	Kadın	2,8537	1,08538	,001
	Erkek	3,5465	1,13404	,001

Tablo 2’de mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığı sınınanmıştır. Buna göre “Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum” sorusunun p değeri 0,035, bulunmuştur. “Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir” sorusunun p değeri 0,007, bulunmuştur “Okulumuzdaki laboratuvar ve atölyeler araç-gereç imkanları bakımından yeterlidir” sorusunun p değeri 0,001, bulunmuştur. Araştırmada kullanılan ölçeğin bu sorularının anlamlılık değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için istatistiksel olarak cinsiyet değişkeni arası anlamlı farklar vardır. Cinsiyetler arasındaki farklılığın öğretim elemanlarının görev yaptığı akademik birimdeki laboratuvar ve atölyelerin nicelik ve nitelik durumundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 3. Görev yapılan birime göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ortalama, standart sapma ve p değeri

Önermeler	Görev Yapılan Birim	Ortalama	Standart sapma	Anlamlılık p değeri
Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	Akademik	3,9402	1,16183	,002
	İdari	2,7000	1,25167	,012
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyor	Akademik	3,8291	1,10087	,000
	İdari	2,5000	,97183	,002
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	Akademik	3,8120	,96429	,013
	İdari	3,0000	1,15470	,050

Tablo 3'te mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri görev yapılan birim değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığı sınınanmıştır. Buna göre "Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir" sorusunun p değeri 0,002, bulunmuştur. "Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum" sorusunun p değeri 0,000, bulunmuştur. "Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir" sorusunun p değeri 0,013, bulunmuştur. Araştırmada kullanılan ölçeğin bu sorularının anlamlılık değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için istatistiksel olarak görev yapılan birim değişkeni arası anlamlı farklar vardır. Okullar arasındaki farklılığın öğretim elemanlarının görev yaptığı akademik birimdeki laboratuvar ve atölyelerin nicelik ve nitelik durumundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 4. Eğitim durumlarına göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ortalama, p değeri ve tukey testi p değeri

Önermeler	Kareler ortalaması	Anova Anlamlılık	Eğitim durumları	Tukey anlamlılık
-----------	--------------------	------------------	------------------	------------------

		p değeri		p değeri
Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum.	4,705	,040	Lisans	,030
Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum	4,228	,039	Lisans	,030
			Doktora	

Tablo 4'te mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri eğitim durumu değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını sınırlanmıştır. Buna göre "Okulumuzun bulunduğu şehirde mesleki uygulama eğitimi yeri bulmakta zorlanmıyorum" sorusunun p değeri 0,040 bulunmuştur. "Okulumuzda mesleki uygulama dersi için laboratuvar ve atölye bulmakta zorlanmıyorum" sorusunun p değeri 0,039 bulunmuştur. Araştırmada kullanılan ölçeğin bu sorularının anlamlılık değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için istatistiksel olarak eğitim durumu değişkeni arası anlamlı farklar bulunmuştur. Aralarında anlamlı farkı olan eğitim durumu gruplarını görmek için seçilen çoklu karşılaştırma testi olarak tukey testi kullanılmıştır. Eğitim durumlarına göre uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili olarak lisan ile yüksek lisans ve lisans ile doktora mezunu öğretim elemanları arasında anlamlı farklar vardır. Tukey testinde anlamlılık değeri olarak $p > 0,05$ alınmıştır.

Tablo 5. Görev yapılan programa göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ortalama, p değeri ve tukey testi p değeri

Önermeler	Kareler ortalaması	Anova Anlamlılık p değeri	Görev Yapılan Program	Tukey anlamlılık p değeri
Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir.	2,749	,025	İktisadi ve İdari Programlar	,045
Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini	2,935	,034	Teknik Programlar	,058
			Sağlık Programları	

artırmada yeterlidir.

Programları

Tablo 5’te mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri görev yapılan program değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığını sınınanmıştır. Buna göre “Okulumuzun laboratuvarı ve atölyeleri iş sağlığı yönünden yeterlidir” sorusunun p değeri 0, 025 bulunmuştur. “Okulumuzdaki mesleki uygulama dersleri öğrencilerin sağlıklı iletişim kurma yeteneğini artırmada yeterlidir” sorusunun p değeri 0, 034 bulunmuştur. Araştırmada kullanılan ölçeğin bu sorularının anlamlılık değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için istatistiksel olarak görev yapılan birim değişkeni arası anlamlı farklar bulunmuştur. Aralarında anlamlı fark olan görev yapılan program gruplarını görmek için çoklu karşılaştırma testi olarak tukey testi kullanılmıştır. Görev yapılan programa göre uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili olarak iktisadi ve idari programlar ile sağlık programları ve teknik programlar ile sağlık programlarında görev yapan öğretim elemanları arasında anlamlı farklar vardır. Tukey testinde anlamlılık değeri olarak $p > 0,05$ alınmıştır.

Tablo 6. Çalışma süresine göre mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili ortalama, p değeri ve tukey testi p değeri

Önermeler	Kareler ortalaması	Anova Anlamlılık p değeri	Çalışma Süresi	Tukey anlamlılık p değeri
Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir.	5, 016	, 015	11-15 yıl- 6-10 yıl 6-10 yıl-1- 5 yıl	,031 0,00
Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir	6, 859	, 001	11-15 yıl- 6-10 yıl	,001
Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir.	2, 655	, 045	11-15 yıl- 6-10 yıl	,031
Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir	6, 716	, 000	1-5 yıl-6- 10 yıl 11-15 yıl- 6-10 yıl 15 ve üzeri-6-10 yıl	,000 ,000 ,002

Tablo 6’da mesleki uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili öğretim elemanlarının görüşleri çalışma süresi değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olup olmadığı sınıanmıştır. Buna göre “Okulumuzun bulunduğu şehir mesleki uygulama eğitimi yapılabilecek ilgili sektör yönünden yeterlidir” sorusunun p değeri 0,015 bulunmuştur. “Okulumuzdaki mesleki uygulama laboratuvarların ve atölyelerin sayısı yeterlidir” sorusunun p değeri 0,001 bulunmuştur. “Okulumuzdaki öğretim elemanları laboratuvar ve atölyelerdeki araç-gereçleri kullanmakta yeterlidir” sorusunun p değeri 0,045 bulunmuştur. “Okulumuzdaki mesleki uygulama ders programları yeterlidir sorusunun p değeri 0,000 bulunmuştur. Araştırmada kullanılan ölçeğin bu sorularının anlamlılık değeri 0,05 değerinden küçük olduğu için istatistiksel olarak kurumdaki toplam çalışma süresi değişkeni arası anlamlı farklar bulunmuştur. Aralarında anlamlı fark olan kurumda toplam çalışma süresi gruplarını görmek için çoklu karşılaştırma testi olarak tukey testi kullanılmıştır. Çalışma süresine göre uygulama derslerinin yeterliliği ile ilgili olarak 11-15 yıl ile 6-10 yıl,6-10 yıl ile 1-5 yıl ve 6-10 yıl ile 15 yıl ve üzeri olan öğretim elemanları arasında anlamlı farklar vardır. Tukey testinde anlamlılık değeri olarak $p>0,05$ alınmıştır.

Tartışma

Araştırmada meslek yüksekokullarının birçok alanda olduğu gibi uygulama derslerinin niteliği ve niceliği ile ilgili olarak da problemlerinin olduğu görülmektedir. Bu konuyla ilgili olarak yapılan bilimsel çalışmalarda da meslek yüksekokulları ile ilgili olarak aynı problemler bulunmuştur. Konuyla ilgili olarak Özsoy (2007)’’Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin her yönüyle yeterli bir düzeyde olmadığını dile getirmiştir. Türkiye’de meslek yüksekokulları da dahil mesleki eğitim kurumlarında sorunların olduğu tespitinde bulunarak meslek yüksekokullardaki var olan problemleri dile getirmiştir.

Araştırmada meslek yüksekokullarının bulunduğu şehir katılımcılar tarafından mesleki uygulama yapabilecek ilgili sektör yönüyle yetersiz bulunmuştur. Konuyla ilgili yapılan bilimsel çalışmalarda da aynı sonuçla karşılaşılmıştır. Bektaş ve Görmüş (2002) meslek yüksekokulları ile sanayi ve endüstri arasındaki işbirliğinin istenilen bir düzeyde olmadığını ifade ederek araştırma sonucunda elde edilen bilgilerle aynı sonuca ulaşmışlardır. Aynı şekilde 9. kalkınma planında da mesleki eğitim veren kurumlar ile ilgili sektör arasındaki ilişkinin yetersizliğine değinilmiştir. Planda (2006) “Türkiye’de mesleki eğitim veren kurumlar arasında koordinasyon eksikliğinin olduğu vurgulanmıştır. Aynı şekilde mesleki eğitim veren kurumlar ile ilgili sektör arasında da bir koordinasyon probleminin olduğuna

değnilmiştir. Mesleki eğitim veren kurumlar ile ilgili sektör arasındaki bu uyumsuzluk mesleki eğitim mezunlarının mezun olduktan sonra istihdam ile ilgili problemlerini ortaya çıkarmıştır. Böyle bir sonucun ortaya çıkması da ülkede mesleki eğitime olan talebin azalmasa neden olmuştur. Araştırma sonucuna göre meslek yüksekokulları gerek bina yönüyle gerekse de atölye, laboratuvar ve araç gereç yönüyle yetersiz olarak görülmüştür. Katılımcılar laboratuvar ve atölyelerdeki araç gereçlerin yenilenemediğini bu yüzden de uygulama derslerinin yetersizliğini ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili yapılan bilimsel çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bugün ülkemizde üniversitelere bağlı birçok meslek yüksekokulunda hem fiziki hem eğitim öğretim hem de sosyal kültürel olarak yetersizlikler görülmektedir (Vurgun, 2008).

Ülkemizde meslek yüksekokullarının çoğunda atölye, laboratuvar, bina ve öğretim elemanı yetersizliği vardır(Çürük,2009). Öğretim elemanları laboratuvar araç-gereçlerini kullanabilmeleri yönünden yetersiz olarak görülmüştür. Benzer görüşlere literatür taramalarında da ulaşılmıştır.

Yükseköğretim kurulunun meslek yüksekokullarındaki yetersizliklere değindiği Türk Yükseköğretim Kurumunun Bugünkü Durumu raporunda (2005) Ülkemizdeki üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarının fakülte ve yüksekokullarda yeterli nitelik ve nicelikte olduğu fakat meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının gerekli olan nitelik ve nicelikte olmadığı vurgulanmıştır.

Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda problem alanları tespit edilmiş ve problemlerin çözümüne yönelik olarak öneriler oluşturulmaya çalışılmıştır.

Buna göre;

Türkiye’de mesleki eğitim veren kurumlarda özellikle meslek yüksekokullarında verilen eğitimin kalitesinin artırılmasına yönelik olarak ulusal ve uluslararası projeler teşvik edilmeli yapılan projeler desteklenmelidir. Ülkemizde mesleki eğitimin niteliğinin artırılmasına yönelik olarak kurulan mesleki yeterlilik kurumunun etkinliği artırılmalı ve uluslararası alanda rekabet edebilmesi için ekonomik olarak güçlendirilmelidir. Mesleki eğitimi destekleyen öğrenci ve personel değişimini teşvik eden uluslar arası projeler desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Mesleki eğitim veren kurumlardan birisi olan meslek yüksekokullarının eğitim öğretim kalitesini artırmaya yönelik olarak öğretim programları güncellenmeli, öğretim elemanları belirli aralıklarla hizmet içi eğitime alınmalıdır. Bu doğrultuda öğretim elemanlarının yüksek lisans ve doktora yapmaları teşvik edilmelidir. Öğretim elemanlarının

bilimsel alanda proje yapmaları teşvik edilmeli yapılan projelerde maddi olarak desteklenmelidir. Meslek yüksekokullarının bulunduğu illerde ilgili sektörle iletişimini sağlayan ve ilişkilerini düzenleyen kurumlar oluşturulmalıdır. Bu anlamda okullar işyerlerinde yapılan uygulama ders saatlerini ve günlerini artırmalıdır. Meslek yüksekokullarında bölüm ve program açılmasına karar verilirken ildeki ilgili sektörü de göz önünde bulundurarak arz talep dengesi gözetilmelidir. Meslek yüksekokullarının eğitim kalitesinin artırılması için okullarda uygulama derslerini yapacak yeteri kadar bina, derslik, laboratuvar, atölye ve araç gereç olmalıdır. Meslek yüksekokullarında uygulama ders saatleri artırılmalı, meslek yüksekokullarda 1 yılı işletmede mesleki eğitim olmak üzere öğrenim süresi 3 yıla çıkarılmalıdır. Meslek yüksekokullarında açılan programlar ve ders müfredatları ihtiyaç dahilinde ilgili sektör temsilcileriyle birlikte belirlenmelidir.

Kaynakça

- Anapa, S. (2008). *Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Bektaş Ç & Görmüş A Ş. (2002). 'Sektör Temsilcilerinin Meslek Yüksekokulu Öğrencilerini Algılamalarına Yönelik Bir Araştırma: Sandıklı ve Şuhut MYO İşletme Programı Örneği. ''*Afyon Kocatepe Üniversitesi İBBF Dergisi*, 4, 2
- Clifton, J. & Thompson, S. & Thorley, C. (2014). *Winning the Global Race?: Jobs, Skills and the Importance of Vocational Education*. London: IPPR.
- Çürük B. (2009). *Meslek Yüksekokullarındaki Tasarım Derslerinin Sektöre Eleman Yetiştirme Etkililiği*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Demirtaş, B & Küçük, M. (2008). 'Kız Meslek Liselerinin Günümüzdeki Sorunlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri' *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, (3), 147-159
- Descy, P. & Tessaring, M. (2001). *Training and Learning for Competence: Second Report on Vocational Training Research in Europe. Executive Summary. CEDEFOP Reference Series*. CEDEFOP, PO Box 22427, Thessaloniki, GR-55102 Greece
- Dursun B. (2008). *Yönetici ve Öğretmen Görüşleri ile Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesinin (MEGEP) Etkinliğinin Değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Eryıldırım D. (2008). "Türkiye'nin İşsizlik Sorununa Bir Çözüm Önerisi: Mesleki Eğitim, *Dokuz Eylül Üniversitesi İBBF Dergisi* s. 1-15

Gökdoğan O & Sarıgöz O. (2012). ''Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Mesleki Uygulama Dersi İle İlgili Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1)1091-1094

Handayani, T. & Maulida, E., & Sugiyanta, L. (2020). Blended Learning Implementation and Impact in Vocational Schools. *Teknodika*, 18(2), 146-155.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri (24. baskı)*. Ankara: Nobel Yayınevi

Kayır Ö & Kılıç H. (2008). *Meslek Yüksekokulları Araştırması*, (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Kazu Y, Demirli C (2002). Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler,*Milli Eğitim Dergisi*, (155) 156.

Maryanti, R. & Nandiyanto, A. B. D. (2021). Curriculum Development in Science Education in Vocational School. *Online Submission*, 1(3), 151-156.

Moodie, G. (2002). Identifying vocational education and training. *Journal of vocational education and training*, 54(2), 249-266.

Özsoy C. (2007). *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.

Özünü M. (2011). *Mesleki ve Teknik Eğitimde Öğrenci Uygulama Becerilerinin Artırılması: AB Hayat Boyu Öğrenme Programı Uygulamaları*. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya

Sağlam H. (2011).''Mesleki ve Teknik Yükseköğretimde Endüstriye Dayalı Öğretim'' *Selçuk Üniversitesi Teknik Bilimler MYO Dergisi*, 10, (2), 159-162

Sert, Ö. (2007). *Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Modüler Öğretim Sisteminin Bilişim Teknolojileri Alanında Uygulaması ve Öğretmen, Öğrenci Açısından Değerlendirilmesi*. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Tufan M, & Mızrak Ş & Çelik D. (2007).Mesleki Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi ve Model Önerisi. *Journal of Azerbaijani Studies*, 10 (3-4), 27-40

Vurgun L. (2008). *Türkiye’deki Meslek Yüksekokullarının Örgütlenme Problemleri ve Çözüm Önerileri*. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli

Yardımcıoğlu, M. & Büyüksalvarcı, A. (2007). Muhasebe Eğitiminde Meslek Yüksekokullarının Yeterliliği ve Tercih Edilme Sebepleri: Selçuk Üniversitesinde Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (36), 173-178.

Gökdoğan, O. & Sarıgöz, O. (2012). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin ‘mesleki uygulama dersi’ ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1091-1100.

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Dokuzuncu_Kalkinma_Planı-2007-2013.pdf (Erişim Tarihi: 01. 02. 2023)

<https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/Turk-yuksekokretiminin-bugunku-durumu-kasim-2005.pdf> (Erişim Tarihi: 01. 02. 2023)